

Інвестування бізнесу в освіту стає життєво необхідним, і не тільки фінансовими ресурсами, скільки — людським капіталом: ідеями, досвідченими кадрами. У західному світі нормою давно стала ситуація, коли успішний бізнесмен носить професорське звання. Освіті необхідно, щоб в неї йшли фахівці з бізнесу і готували фахівців для бізнесу. Але реальність від цього поки далека. У західних ВНЗ високо оплачуються саме посередники між бізнесом і освітою, володіючи практичними знаннями і талантом. Від них залежить якість підготовки фахівців, а значить, їх затребуваність. Звідси витікає кількість студентів, обсяг університетських засобів і загальне процвітання ВНЗ. Але ланцюжок працює лише в ситуації, де освіта дійсно служить капіталом, а система освіти вбудована в бізнес-систему і сама є бізнесом. Необхідно розуміти, що успішні моделі підготовки кадрів для економіки є ретинином двох вісей, навчальної та бізнесової.

Література

1. *М. Галушкіна, Д. Денисова.* Сорок недель у станка знаний // Эксперт. — № 34(434). — 2004 / <http://www.expert.ru/printissues/expert/2004/34/34ex-obr-br>
2. *А. Шмаров, И. Глинкин, П. Бочков.* Годный, необученный (издание II, дополненное) // Эксперт. — № 4(498). — 2006 / <http://www.expert.ru/printissues/expert/2006/04/>

Л. М. Журавська, канд. пед. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

Кадровий потенціал, формування і розвиток якого здійснюється, як правило, у системі освіти, є основним фактором забезпечення стійкого розвитку держави та якості життя її населення. Важливе значення має зміст навчання у підготовці магістрів, зокрема заочної форми навчання, студентами якої є вже дорослі люди, що безпосередньо працюють у цій системі і мають певний досвід роботи. Не зважаючи на те, що загально-освітній рівень тих державних службовців, хто навчається, порівняно високий, зміст

їх освіти і навчання лишається далеким від бажаного, а отже потребує зваженого підходу та практичного удосконалення [1, с. 5].

На сьогоднішній день в Україні уже існують типові професійно-кваліфікаційні характеристики працівників державної служби та розроблені освітньо-професійні програми, на основі яких ставляться вимоги до змісту різних дисциплін. Будучи посадовою особою у системі державного управління, державний службовець має бути обізнаним у загальних проблемах, пов'язаних з управлінською діяльністю, тому важливе місце серед цих дисциплін зокрема надається психології управління, яка вивчає закономірності управлінської діяльності керівника.

Сучасний керівник у управлінській діяльності не обмежується виконанням однієї функції, скажімо, юридичної, фінансової, економічної тощо. Він постійно вирішує питання як загального, так і специфічно юридичного, фінансово-економічного, політологічного, соціально-гуманітарного, комунікативного характеру тощо. А тому має набути інтегрованої міждисциплінарної підготовки, тобто бути не «вузьким спеціалістом, а спеціалістом, що має справу з широким спектром складних управлінських проблем» [2, с. 29].

Цю думку підтверджують результати опитування майбутніх магістрів з державного управління, що навчаються в КНЕУ, серед яких більшість є працівниками державної служби. Вони дали відповідь на відкрите запитання: «Чого Ви очікуєте від дисципліни «Психологія управління» (ПУ)»? Очікування студентів, що відповідають змісту навчання з дисципліни «Психологія управління» згідно ОПП (освітньо-професійної програми), відображено в табл. 1.

Але, як виявилось, майбутніх магістрів державного управління хвилює більш широке коло питань, ніж закладено у ОПП.

Важливим для майбутніх магістрів державної служби виявилось набути навички реагування на різного роду провокації, поведінки службовця на об'єкті перевірки та при роботі з правоохоронними органами, подолання психологічних бар'єрів (зокрема страху), як працювати в команді.

Для опитаних існує також проблема стосунків не лише з підлеглими, що в програмі передбачено, але й з керівниками: як з ними спілкуватися, як відстоювати власну думку, як запобігати і вирішувати конфліктні ситуації, будучи у ролі підлеглого.

Розуміють студенти також важливість уміння з'ясовувати здібності і здатності підлеглих: хто з підлеглих здатен на яку роботу. Вони хочуть навчитися ефективній організації праці підлеглого, керівника та як просуватися по службі і домагатися високих результатів у роботі.

Таблиця 1

**ЗМІСТ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»
ТА ОЧІКУВАННЯ СТУДЕНТІВ**

Тема	Модуль	Очікування студентів
Предмет і методи ПУ	Предмет, методи, історія та напрями ПУ	Цікава, нова інформація, імена авторів книг з ПУ, відмінність ПУ від загальної психології
Психологія особистості керівника	Особистість службовця, її структура і шляхи формування	Покращення власних психологічних якостей у процесі управління
	Психологічні особливості, авторитет та влада керівника	Цілі і завдання керівника, особливості керівника — жінки, формування доброзичливості, терпіння, уважності до підлеглих, достойної поведінки в колективі в будь-якій ситуації, витримки
Психологія управлінської діяльності	Психологічні особливості прийняття керівником рішень	—
Психологія управлінського спілкування	Психологія ділового спілкування керівника	Комунікації в системі ієрархічної підлеглості (керівник → підлеглий)
	Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	Управління конфліктами у колективі
Психологія управлінської роботи	Психологічні функції колективу як об'єкта управління	—
	Керівник у процесі формування соціально-психологічного клімату.	Навчитися тримати себе на достойному рівні в колективі в будь-якій ситуації, уміти пізнати психологію інших у процесі діяльності, вміти налагоджувати стосунки з персоналом, підлеглими

Опитані також висловлюють побажання щодо форм і методів викладання: мінімум теорії, що є в підручниках, практичні приклади, тренінги, розширення теоретичних знань тощо.

Таким чином, розкриваючи зміст дисципліни «Психологія управління», важливо не обмежуватися лише питаннями ОПП, але задовольняти потреби студентів у необхідній інформації, відшукувати можливості реалізувати активні методи навчання,

що має забезпечити високу якість навчального процесу, а також знань та умінь тих, хто навчається, досягти рівня їх професіоналізму, адекватного вимогам сьогодення.

Література

1. *Нижник Н.* Політична культура державних службовців // Вісн. держ. служби України. — 1998. — № 3. — С. 64—70.

2. *Луговий В. І.* Реформування системи підготовки управлінських кадрів / Міжнар.симпозіум «Адміністративна реформа Україні», 26—26 листоп.1997 // Вісн. УАДУ. — 1998. — № 1. — С. 25—35.

3. *Плаксий Л.* Специфіка змісту професійного удосконалення працівників державної служби на сучасному етапі // Вісн. УАДУ. — 2002. — № 4. — С. 7—15.

В. М. Ігнатенко, старш. викл.,
кафедра інформатики

АЦИКЛІЧНІ ГРАФИ У ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ

Розвиток науки заставляє вводити у процес навчання нові дисципліни. Це призводить до того, що часу на вивчення інших дисциплін стає менше і вивчення їх стає поверховим. Але зміст цих дисциплін також не змінюється. Пишуться різні варіанти підручників та навчальних посібників, які відображають швидше різницю у поглядах авторів на характер викладу матеріалу, ніж на різницю в об'ємі описуваних знань. Трохи міняється термінологія, змінюється порядок викладу матеріалу, міняються акценти. Але об'єм матеріалу, що подається до вивчення, в цілому залишається сталим. Вихід шукають, як правило, у нових методиках, удосконаленнях програм, застосуванні евристики, створенні нових алгоритмів у навчанні, сподіваючись, що це, як за помахом чарівної палички, принесе удачу. Ефективність засвоєння матеріалу у ланцюгу *книга — викладач* досягла своєї межі. Отже потрібне використання нових технологій. Про такі технології сьогодні тільки й мова: комп'ютеризація знань, електронні освітні засоби, дистанційна освіта, інформатизація освіти. В чому ж причина того, ці засоби так важко впроваджуються в процеси навчання? І чим книга не влаштовує, як джерело знань?